

Dkt. Robert C. Newman, Injili za Sinoptiki, Hotuba ya 3, Magoi : Utangulizi wa Ufafanuzi

© 2024 Robert Newman na Ted Hildebrandt

Huenda nisihitaji hilo, lakini nimelielewa hapa hata hivyo. Mko tayari? Niko tayari.

Habari za asubuhi. Tunaendelea na kozi yetu katika Injili za Sinoptiki. Tutaangalia kitengo chetu cha tatu, ukipenda, na tunakiita kitengo hiki Utangulizi wa Ufafanuzi. Naam, ufafanuzi ni nini? Ni neno la kitheolojia la kiufundi ambalo kimsingi linamaanisha tafsiri, labda lenye nuance tofauti kidogo.

Ufafanuzi unatokana na muundo wa Kigiriki unaomaanisha kuongoza nje, na wazo ni kuongoza maana iliyo katika maandishi kutoka ndani yake. Wakati mwingine hutofautishwa na eisegesis, ambayo ni wakati watu wanaweka maana katika maandishi ambayo mwandishi hakuweka hapo. Tunataka kujaribu na kuepuka kufanya hivyo ikiwa tunaweza.

Hapa tutatoa mchoro mfupi wa mambo ya kufikiria tunapotafsiri. Uwasilishaji kamili zaidi wa ufafanuzi unaweza kupatikana katika kozi za seminari kuhusu hemeneutiki au Kigiriki cha hali ya juu au kitu kama hicho. Vitabu viwili ambavyo nimeviona kuwa vya manufaa kuhusiana na tafsiri ya Biblia ni Dan McCartney na Charles Clayton's *Let the Reader Understand*, 1994 na Bridgepoint, na Robert Stein's *A Basic Guide to Interpreting the Bible*, Baker, pia 1997.

Naam, tutajadili mambo kadhaa hapa chini ya ufafanuzi. Tutaangalia baadhi ya vipengele. Tunahitaji kuendelea kujenga juu ya kuboresha ufafanuzi wetu.

Na kisha, tutaangalia baadhi ya aina zinazotokea katika muhtasari wa Injili. Kisha, tutafikiria kuhusu aina ya simulizi katika kitengo hiki cha kozi yetu. Kisha, tutajadili aina za simulizi ndani ya Injili na kwa kweli tutaangalia moja, hadithi ya watu wenye hekima katika Mathayo sura ya 2. Naam, kuna baadhi ya vipengele tunavyohitaji kuendelea kuvijenga.

Ufafanuzi si mchakato wa kimakanika tu. Unajifunza sheria chache na kuzitumia bila kufikiria. Sio kisayansi kabisa, angalau kama mtu wa kawaida anavyoelewa sayansi, kwani kunaweza kuwa na mambo mengi ya kushangaza.

Bila shaka, katika sayansi halisi, kuna mambo mengi ya kushangaza pia. Unaweza kujikuta ukigundua mambo katika maoni ambayo hukuyaona katika kifungu unachofanyia kazi, au unaweza kugundua mambo katika kifungu unachofanyia kazi ambayo hukuyaona yakijadiliwa katika maoni. Hilo linaweza kutokea.

Hutakuwa mtaalamu wa ufafanuzi baada ya kumaliza kozi hii, au hata baada ya kuhitimu kutoka seminari, lakini ukifanya kazi kwenye vipengele vifuatavyo, vipengele tunavyohitaji kujenga juu yake, ufafanuzi wako utazidi kuwa bora kadri miaka inavyosonga. Kwa hivyo, vipengele hivi ni vipi? Kwanza kabisa, hebu tuangalie nambari moja, Kiingereza. Au, ikiwa Kiingereza si lugha yako ya asili, lugha yako ya asili ni maarifa ya Biblia.

Kwa hivyo, tutaita ujuzi wa Biblia ya Kiingereza hapa. Kadiri unavyoijua Biblia yote zaidi, ndivyo unavyoweza kuelewa vyema kifungu fulani unachofanyia kazi. Kwa hivyo, hilo ni jambo tunalohitaji kufanya.

Tunahitaji kufanya kazi ya kuelewa Biblia. Mungu kweli alibuni Biblia ili Maandiko yatakusaidia kutafsiri Maandiko. Tangu kuibuka kwa Biblia za kompyuta, imekuwa rahisi zaidi katika kujaribu kupata maneno yote ya neno fulani, au neno fulani la Kiingereza, au katika Agano Jipya, neno fulani la Kigiriki, au katika Agano la Kale, neno fulani la Kiebrania au Kiaramu, mahali pengine katika Maandiko.

Hata hivyo, hata hivyo, haihakikishi kwamba utapata vifungu vyote vinavyohusiana na jambo fulani kwa sababu baadhi yao huenda visitumie istilahi sawa lakini bado vinazungumzia jambo ambalo linahusiana sana na unachojali. Biblia za marejeleo mtambuka zilibuniwa kutatua baadhi ya haya kwa kukufikisha kwenye vifungu vingine ambavyo huenda visitumie maneno yaleyale, na konkodansi za mada hufanya aina hiyo hiyo ya kitu, lakini hiyo haihakikishi utapata kila kitu. Bila shaka, kwa ujumla hatujaribu kuandika tasnifu za udaktari, lakini tunajaribu kuelewa kifungu, na ningesema lengo moja muhimu ni kwamba unapomaliza kusoma kifungu, unakielewa vizuri zaidi kuliko ulivyokuwa ukifanya kabla ya kuanza kukisoma.

Na ukifanya hivyo, basi mahubiri yako au mafundisho yako ya Biblia au masomo ya shule ya Jumapili, n.k., yanapaswa kuwa ya kuvutia au yenye manufaa kwa watu unaofanya nao kazi. Jambo moja muhimu la kuendelea kufanyia kazi maisha yako yote ni ujuzi wako wa Biblia katika lugha yako ya asili au ya moyoni. Ili kujisaidia kufanya hivi, nimejaribu kusoma Biblia mara moja kwa mwaka na nimefanya hivyo kwa miaka 40 au 50 iliyopita, nadhani.

Ukihesabu sura katika Biblia, Agano la Kale lina sura 929, na Agano Jipya lina sura 260, jumla ya sura 1189. Kwa hivyo, ili kuisoma Biblia kwa mwaka mmoja, siku 365, tuseme, unahitaji kusoma sura kadhaa kwa siku. Kwa usahihi, ili kuisoma mara moja katika siku 365, unahitaji kusoma sura 3.26 kwa siku.

Naam, hilo litafanikiwaje? Hiyo ni takriban sura tatu kwa siku, huku tano zikiwa Jumapili ukitaka kufanya hivyo. Au, ukisoma sura nne kwa siku, unaweza kusoma Agano la Kale mara moja na Agano Jipya mara mbili. Watu wengi hutumia Biblia hizi za mwaka mmoja, ambazo hukupa kifungu kutoka Agano la Kale, kifungu kutoka Agano Jipya, kifungu kutoka Zaburi, Mithali kidogo, n.k.

Na hakika zinasaidia kusoma Biblia nzima. Unaweza kupoteza mwendelezo kidogo kwa kuruka huku na huko, lakini hakika nimefanya hivyo mara nyingi. Kwa hivyo, nadhani hiyo inasaidia.

Kwa hivyo, pia ninajaribu kutumia matoleo mbalimbali ya Biblia, na nimesoma matoleo mengi tofauti. Niliwahi kutumia miaka miwili nikisoma Biblia ya NIV Study kwa kusoma maelezo yake yote pamoja na maandishi yote. Mambo ya aina hiyo yanaweza kusaidia katika kuimarisha ujuzi wako wa lugha yako ya asili, Biblia.

Kuna mambo mengine unayoweza kufanya. Katika programu ya seminari, kwa ujumla tunadhania kwamba unajifunza Kiebrania na Kigiriki na kadhalika. Kwa hivyo, unahitaji kuendelea kufanya kazi katika uwezo wako wa lugha ya kibiblia.

Baada ya kufanya kazi yote, kazi kubwa, kujifunza Kigiriki na Kiebrania na kadhalika, maarifa mengi haya yatatoweka ikiwa hutaendelea kuyatumia. Pendekezo langu ni kwamba utumie muda fulani kila siku au muda fulani kila wiki katika hili, na ukifanya hivyo, nadhani Kiebrania na Kigiriki chako vitaingia katika hali nzuri zaidi na kubaki katika hali nzuri zaidi ukitaka. Mmoja wa wafanyakazi wenzangu wa zamani, Tom Taylor, ambaye ni profesa wa Biblia, alipendekeza kitabu cha ibada.

Sijui kama bado ipo au la. Unaweza kufanya utafutaji kwenye Google. Inaitwa Nuru kwa Njia, na inatoa kifungu kifupi kutoka Agano Jipya la Kigiriki kwa kila siku na mstari mmoja au zaidi kutoka Biblia ya Kiebrania kwa kila siku pamoja na usaidizi fulani kuhusu tafsiri.

Njia nyingine, tunadhania kwamba uko katika huduma ya Kikristo ya aina fulani hapa, ni kutafsiri kimsingi kifungu utakachohubiri kutoka wiki hiyo, au kama unafundisha shule ya Jumapili au darasa la Biblia au somo la Biblia au kitu kama hicho, kutafsiri kifungu hicho, kujaribu kuchanganya Agano la Kale na Agano Jipya ili kuzifanya lugha zote mbili zifanye kazi. Rafiki yangu, Al Jackson, ambaye alikuwa mchungaji huko Virginia kwa miaka mingi, sijui kama bado yuko hai sasa, alikuwa akipitia misaada ya msamiati ya Metzger kwa wanafunzi wa Kigiriki cha Agano Jipya kila mwaka. Hilo linavutia sana.

Kwa hivyo hiyo ni bora kuliko mimi, itabidi niseme. Nilijaribu kupunguza hadi 30 mara kwa mara katika orodha ya marudio, lakini kuna orodha nyingi zaidi ya hizo zinazokupeleka kwenye maneno yanayotokea mara 10 au zaidi. Naam, ningependekeza ujaribu kupitia sarufi yako mara kwa mara, na hiyo, kwa watu wengi, si ya kuisimua sana.

Lakini pia fanya kazi ya kusoma Kigiriki kwa makini, angalia ni Kigiriki kipi unachoweza kuelewa kwa kukifanya bila kuangalia kamusi au kamusi. Njia moja ambayo mara nyingi wanafunzi wa Seminari Mpya watafanya jambo la aina hiyo ni kuchukua Biblia

yao ya Kigiriki, Agano Jipya, au Kiebrania kwenda nayo kanisani. Usomaji wa Biblia unapofanyika katika ibada, wanajaribu kufuatilia.

Na hilo linaweza kusaidia pia. Unaweza kuchoka baada ya muda kubeba Biblia ya Kiingereza, Biblia ya Kigiriki, au Biblia ya Kiebrania kanisani. Lakini, ndiyo.

Sawa, kwa hivyo ustadi fulani wa lugha ya kibiblia ni jambo la pili la kufanyia kazi. Jambo la tatu la kufanyia kazi, ninapendekeza, ni msingi wa Biblia. Sasa, ikiwa unamtumikia Bwana katika nafasi yoyote inayohusisha kujifunza Maandiko, kuhubiri au kufundisha kujifunza Biblia, au kadhalika, utahitaji kutumia muda kufanyia kazi kifungu fulani kwa ajili ya mahubiri yanayofuata au kipindi kijacho cha kujifunza Biblia au chochote kile.

Utafiti huu maalum wa vifungu maalum unapaswa kukuingiza kwenye maoni na labda mara kwa mara kwenye ensaiklopedia ya Biblia au kadhalika ili upate ufahamu fulani wa historia na utamaduni wa kifungu hicho. Hata hivyo, kipengele muhimu ambacho nadhani unahitaji kufanyia kazi katika kukuza usuli wako wa Biblia ni kujaribu kufanya kazi kupitia nyenzo zenye muhtasari mpana zaidi ya kifungu chako maalum. Kwa hivyo, ni muhimu kupata muhtasari wa historia ya kale, utamaduni wa kale, na baadhi ya dini zingine katika wakati wa Agano Jipya au nyakati za Agano la Kale ambazo zitakusaidia kuelewa athari ya Agano la Kale na Agano Jipya katika nyakati zao.

Na wakati mwingine itakusaidia kugundua mambo katika maandishi ambayo huenda usingeyaona vinginevyo kwa sababu una historia hii, na unasema, tuseme, ambayo yanaonekana kufanana na kitu hiki au kile. Naam, historia ya aina hii itakuja tu kupitia usomaji mpana. Kwa miaka kadhaa, niliweka orodha ya vitabu vyote nilivyosoma kuanzia yapata mwaka wa 1968, nadhani.

Hiyo ingekuwa mara tu baada ya kuanza seminari. Na hii ilifikia zaidi ya vitabu 50 kwa mwaka, nadhani zaidi ya 100 kwa takriban miaka sita kati ya hii. Hatimaye nilikengeushwa na kuachana nayo yapata miaka 20 iliyopita, na ninajaribu kurudia tena sasa.

Lakini mpango wangu ulikuwa kujaribu kusoma baadhi ya vyanzo vikuu. Ni wazi, sikujaribu kusoma Josephus kwa Kigiriki, jambo ambalo ni gumu sana, lakini nilihisi kwamba Kiingereza cha Josephus katika Hati za Bahari ya Chumvi na kitu kama hicho kilikuwa kizuri vya kutosha. Inakupa usuli, na baada ya yote, hufanyi programu ya udaktari katika mojawapo ya maeneo haya.

Kwa hivyo, nilisoma Josephus, Magombo ya Bahari ya Chumvi, Agano la Kale, Agano Jipya, Apocrypha, Nag Hammadi, maandishi ya Gnostic, na baadhi ya fasihi ya marabi. Ni jambo kubwa kujaribu kusoma yote hayo. Na kwa sasa nilikuwa kwenye Philo

nilipokata simu, kwa hivyo nina alamisho kwenye nakala yangu ya Philo na sijafanya chochote nayo kwa miaka mingi sasa, naogopa.

Pia nimesoma kazi kuhusu historia ya kale au ensaiklopedia za ulimwengu wa kale wa Kigiriki na Kirumi au vitabu kuhusu maisha ya kila siku huko Roma, vita vya kale vya Kigiriki, akiolojia, na kadhalika. Kwa hivyo, nilikuwa profesa wa Agano Jipya, kwa wazi, ambaye alidhibiti baadhi ya aina ya mambo ninayosoma. Kama wewe ni mchungaji au mshauri, ni wazi, itabidi utumie muda kusoma masuala ya kichungaji na masuala ya ushauri na mambo ya aina hiyo, ambayo kwa kweli sikufanya yoyote.

Lakini hupaswi kupuuza kusoma katika maeneo haya mapana pia kwa sababu yataimarisha uelewa wako wa ulimwengu wa kibiblia. Baada ya yote, tunaamini kwamba Biblia ni ufunuo wa Mungu kwetu, na tunataka kuelewa hilo vizuri iwezekanavyo. Kwa hivyo, hayo ni mambo matatu unayohitaji kufanyia kazi.

Kuna ya nne, ambayo kwa njia fulani ni muhimu zaidi kuliko zote, na hiyo ndiyo ninayoita ufahamu wa kiroho. Tunahitaji kufanya kazi ya kujenga ufahamu wetu wa kiroho. Unakumbuka kwamba Paulo katika 1 Wakorintho 13 alisema kwamba karama za ajabu zaidi hazina thamani bila upendo.

Kwa hivyo hata hivyo, seti kamili zaidi ya, tuseme nini, zana za kiakili na za kibiblia za kutafsiri Biblia zitakuwa na matokeo yasiyofaa bila maisha halisi ya kiroho na bila ufahamu halisi wa kiroho. Kwa hivyo, ikiwa hatumjui Yesu, ujuzi wetu wote wa ufafanuzi utaongeza tu hukumu yetu mwishowe. Ikiwa tunamjua Yesu, basi tutakua katika ufahamu wa kiroho tunapopata uzoefu, na tunapata uzoefu kupitia kuishi, kupitia matatizo yetu wenyewe yanayokabiliana nayo, kupitia msaada wa watu wengine wenye matatizo yao.

Na mambo hayo mara nyingi yatatufanya tuone mambo katika Maandiko ambayo hatukuwa tumeyaona hapo awali lakini yapo kweli. Kwa hivyo, ni muhimu sana kwamba tuwe na ushirika wa karibu na Mungu na kumpenda ili kufanya ufafanuzi mzuri. Kwa hivyo, hayo ni baadhi ya mambo tunayohitaji kujenga juu yake ili kuboresha tafsiri yetu ya Biblia.

Nataka kuendelea kisha nizungumzie kidogo kuhusu aina za muziki katika Injili za Synoptic. Neno aina ni neno linalotokana na Kifaransa, na kwa Kifaransa, kwa kadiri ninavyojua, neno hilo linamaanisha aina tu. Kwa hivyo, ni aina ya neno la jumla.

Lakini ikihamishiwa katika Kiingereza, imekuwa neno la kiufundi, kama vile neno katika Kihispania, sombrero, linamaanisha tu kofia. Lakini katika Kiingereza, linamaanisha kofia kubwa isiyo na mvuto ambayo Wamexico huvaa. Aina ya lugha ni neno katika masomo ya fasihi ya Kiingereza linalomaanisha aina ya fasihi, aina ya uandishi, au aina ya usemi.

Huenda ikawa pana kama tofauti kati ya nathari na ushairi, au inaweza kuwa nyembamba kama aina fulani ya shairi maalum, kama vile limerick au sonnet au kitu kama hicho. Ili kutambulika kama aina, ni lazima tuweze kujenga aina fulani ya orodha ya vipengele vya aina hiyo vinavyoitofautisha na aina zingine. Tutaangalia aina kadhaa za aina zinazofanana na Injili za Synoptic hapa.

Katika wiki za kozi hii, tutaangalia vifungu vinne tofauti, na kila kimojawapo kinawakilisha aina tofauti ya ushairi. Kile hapa kitakuwa aina ya simulizi ya jumla, na tutaangalia simulizi ya miujiza na fumbo, pamoja na simulizi yenye utata, n.k. Katika hatua hii, mimi huwa na zoezi fupi la darasani na kuwauliza baadhi ya vipengele vya ushairi ni vipi. Na jibu la hilo litategemea lugha unayozungumzia.

Wengi wetu ambao tuko katika masomo ya Biblia tumefikiria kidogo kuhusu ushairi wa Kiebrania, na ushairi wa Kiebrania, tofauti na ushairi wa Kiingereza, si lazima uwe na mashairi, na hatuna uhakika kila wakati kuhusu kipimo chake, na kadhalika, lakini una muundo, tunachokiita ulinganifu, ambapo mistari inayofuata imeundwa kwa njia ambayo inahusiana kwa njia fulani, iwe inarudia kitu kimoja au inaongeza kidogo au inafanya kitu ambacho ni kinyume chake, angalia upande mwingine wa sarafu, kwa kusema, itakuwa sifa za ushairi wa Kiebrania ambazo huenda tusizione kawaida katika ushairi wa Kiingereza. Lakini ushairi wa Kiingereza na ushairi wa Kiebrania pia hujulikana kwa matumizi makubwa ya tamathali za usemi ili kupata mawazo ukitaka. Kwa hivyo, tunaweza kutengeneza orodha ya mambo tunayopaswa kupata katika ushairi wa Kiebrania.

Tuseme umejaribu aina ya mahubiri. Sifa za mahubiri zitakuwa zipi? Kuna aina mbalimbali za mahubiri kiasi kwamba inaweza kuwa ngumu. Unaweza kuanza na ufafanuzi wa mahubiri na kusema mahubiri ni hotuba inayotolewa kwa kusanyiko la kanisa au sinagogi au kitu kama hicho kinachokusudiwa kuwahamasisha kwenye tabia sahihi au mitazamo sahihi au kitu cha aina hiyo kitakuwa njia ya kawaida ya kulisema.

Ukifikiria kuhusu mahubiri ya kitambo, ambayo mara nyingi huanza na aina fulani ya, mimi hufikiria mahubiri ya kitambo ya kisasa, anza na aina fulani ya hadithi kisha acha katikati yake na hitimisho linaanza na mwisho wa hadithi ukipenda. Hiyo ndiyo inayoitwa ujumuishaji katika masomo ya fasihi. Na kisha katikati, angalau mahubiri ya kitambo yalikuwa na mwelekeo wa kutoa hoja tatu, na baadhi ya watu hufanya mbili au nne kulingana na kifungu.

Baada ya yote, ukijaribu kutafsiri kifungu, unapaswa kuzingatia muundo wa kifungu na usichukuliwe sana na idadi ya hoja za mahubiri ulizo nazo. Na kisha zinaweza kutofautiana ikiwa baada ya kila hoja unatumia hoja hiyo au kama unahifadhi matumizi yote ya sehemu ya kumalizia au kitu cha aina hiyo. Zamani, mahubiri mara nyingi yaliishia na shairi au kitu cha aina hiyo.

Lakini hilo ni nadra sana leo, nadhani. Aina nyingine ya maneno, vipi kuhusu pun? Pun ni nini? Naam, ni aina fulani ya utani, ukipenda. Ni utani unaotumia maneno mawili ambayo labda yanafanana kwa Kiingereza au yanafanana sana kwa Kiingereza.

Nakumbuka mmoja wa profesa wetu wa fizikia huko Duke aliniambia mara moja au labda hata mara mbili kuhusu wanandoa wazee na jinsi wana wao walivyopata ranchi. Wanandoa wazee, wazazi, waliita ranchi hiyo Ranchi ya Focus. Mtu fulani aliuliza kwa nini waliita Ranchi ya Focus. Nao wakasema, hapa ndipo wana wanapofuga nyama.

Na unaweza kuona maneno matatu katika hilo. Jua kwa kitu kilicho angani na kwa wana wao. Na miale kutoka jua inafuga wanyama na nyama.

Sitakupiga hadi kufa kwa hilo, lakini huo ni mfano. Naam, tutaangalia kidogo hapa baadhi ya aina tunazozungumzia darasani katika kozi hii na zingine ambazo hatuzizungumzii. Kwanza kabisa, aina ya simulizi ni simulizi ya jumla.

Tutaangalia hadithi ya mamajusi na ziara ya mamajusi katika Mathayo 2. Kisha, nilikuwa nikitoa karatasi ya muhula, na wangeweza kuchagua kati ya mada sita au nane za karatasi; safari ya kwenda Emau baada ya kufufuka kwa Yesu ingekuwa kama simulizi ya jumla, ukitaka, katika Luka 24. Na kisha tutaangalia simulizi ya muujiza. Na moja tunayoiangalia katika kozi hii darasani ni mtu mwenye pepo wa Gadarene katika Marko 5. Kisha, kama mada inayowezekana ya karatasi ya muhula, tutajadili imani ya akida katika Luka 7. Mfano wa mfano katika ule tunaoufanya darasani ni karamu ya harusi ya kifalme katika Mathayo 22.

Kwa mada ya karatasi ya muhula, wanafunzi wanaweza kuchagua kama wanapenda wapangaji waovu na wakulima waovu wapangaji katika Marko 12. Au, kwa maelezo yenye utata, tutaangalia kutoa pepo kwa Beelzebuli katika Luka 11. Lakini kwa mada ya karatasi ya muhula, kuchuma nafaka siku ya Sabato katika Marko 2. Kuna aina zingine kadhaa zinazotokea katika Injili zenye marudio makubwa au madogo ambazo hatuzigusii darasani kwa sababu tu ya mapungufu.

Lakini mazungumzo, kwa mfano. Mazungumzo ni nini? Naam, mtu akizungumza, lakini hakuna kuzungumza huku na huko kama ilivyo katika mazungumzo au kitu kama hicho. Kwa mfano, maneno ya Yesu katika Mathayo 6 yanahusu kutokuwa na wasiwasi.

Kwa hivyo, usijali kuhusu maisha yako, chakula au mavazi yako, au kitu kama hicho. Aina nyingine ya mambo ambayo hutokea mara kadhaa katika Agano Jipya na hasa katika Injili ni mifano ya vitendo au mifano ya kuigizwa. Na kuna mifano kadhaa katika Injili.

Hapa nataja uwezekano tatu. Huenda kuna nane au kumi ambazo unaweza kupendekeza kwamba kunaweza kuwa na hoja fulani. Lakini Yesu akisafisha hekalu ni kitendo halisi na cha mfano kwa namna fulani na hupatikana katika Mathayo 21 katika ulinganifu.

Au Yesu akiwaosha miguu wanafunzi katika Yohana 13. Au Yesu akiulaani mtini katika Marko 11 kwa njia sambamba. Kwa hivyo, hizo zingekuwa mifano ya matendo ya mfano.

Unawezaje kujua kwamba ni vitendo vya mfano? Naam, hilo ni gumu zaidi. Tofauti na mifano, kwa kawaida katika mfano, mtu hukuambia kwamba anasimulia mfano. Kwa kitendo cha mfano, si lazima akuambie hivyo.

Kwa hivyo, lazima uangalie kitendo kisicho cha kawaida na kisha kitu ambacho kinaonekana kwamba muktadha unakupa wazo la ishara hiyo inaweza kuwa nini. Kwa hivyo, hakika, Yesu kuwafukuza wabadilishaji pesa kutoka hekaluni haikuwa kawaida, ukitaka. Lakini Bwana unayemtafuta atakuja ghafla hekaluni mwake, na ambaye anaweza kustahimili siku ya kuja kwake katika Malaki anasikika kwangu kama msingi mzuri kwa hilo.

Matamshi ya Yesu kuhusu matumizi yao mabaya ya hekalu na mengineyo yanaangukia katika kundi hilo. Aina ya vitabu ambayo hutokea mara mbili tu katika Agano Jipya, nadhani, lakini hutokea kwa kiasi fulani katika Agano la Kale ni nasaba. Na tuna moja katika Mathayo na moja katika Luka, zote mbili kwa ajili ya Yesu na si sawa.

Hilo pia linavutia. Kumekuwa na majadiliano mengi kuhusu hilo. Nadhani yangu ni kwamba nasaba ya Luka labda ni nasaba ya Mariamu, na nasaba ya Mathayo ni nasaba ya Yusufu.

Vifungu havituambii hilo. Tutarudi na kusema neno kuhusu hilo, nadhani tutakapojadili kwa ufupi maudhui ya Injili. Aina nyingine ya vitabu ambayo ni ya kawaida sana ni ile tunayoita mazungumzo.

Hapo ndipo watu wawili, kwa kawaida wawili tu, wanapozungumza huku na huko. Kwa hivyo, simulizi la majaribu katika Mathayo na Luka, Shetani na Yesu wakizungumza huku na huko. Au maneno ya Yesu katika Mathayo 8 kuhusu wafuasi wawili wa Yesu, nao wanasema mambo mbalimbali, naye anawajibu.

Mtawala kijana tajiri katika Marko 10 pia angeangukia katika kundi hilo. Kwa hivyo, hizo ni baadhi ya mifano ya aina tofauti zinazotokea katika Injili. Tunataka kuzingatia aina ya simulizi kwa kipindi hiki.

Kwa hivyo, hebu tufikirie kidogo kuhusu hilo kabla hatujaanza na kuangalia mfano wake. Na jambo la kwanza tunalojaribu kufanya ni kufafanua aina ya hadithi ukipenda. Tunafafanua je hadithi? Naam, hadithi, kwa ufupi, ni hadithi, simulizi, au hadithi ya matukio.

Kwa hivyo, inahusisha mfululizo wa matukio. Simulizi inaweza kuwa ya kweli au ya kubuni, ingawa ninaelewa masimulizi yote ya kibiblia kuwa ya kweli isipokuwa yametiwa alama kwa namna fulani. Kwa mfano, masimulizi katika mifano hayahitaji kuwa ya kweli.

Na tuna mifano kadhaa ya hilo. Hadithi ambayo Nathani aliiambia Daudi kuhusu tajiri na maskini akiwa na mwana-kondoo wake jike, n.k., ni hadithi ya kubuniwa.

Au ile ambapo nabii anamwambia Ahabu kuhusu mfungwa aliyetoroka na kujifanya amejeruhiwa. Kweli, amejeruhiwa, lakini hiyo ilikuwa jeraha bandia, n.k. Hiyo ni mifano ya aina hiyo ya kitu.

Kwa hivyo, si lazima kwa sababu ya kutokuwa na makosa katika maandiko kwamba masimulizi yanayotokea katika mifano yasiwe ya kubuniwa ukitaka. Lakini ningeona masimulizi mengine yote katika maandiko kama yametokea kweli, ingawa baadhi ya hayo yamekataliwa na mkalimani mmoja au mwingine. Masimulizi ni aina pana sana, na hilo ni jambo ambalo nilipaswa kusema hapo awali.

Naam, niliwahi kusema hivyo, nadhani. Nilisema aina ya ushairi inaweza kuwa pana kama nathari au ushairi au nyembamba kama nyingine. Kwa hivyo, simulizi ni aina pana sana.

Kwa kawaida ni kundi dogo chini ya nathari, lakini si mara zote. Kuna masimulizi ya kishairi. Kwa mfano, Wimbo wa Debora na Baraka ungekuwa simulizi, lakini uko katika ushairi.

Hiyo iko katika Waamuzi 5. Iliad ya Homer ni simulizi, lakini iko katika ushairi, n.k. Paradise Lost ya Milton, nadhani, ni simulizi, lakini iko katika ushairi. Hata hivyo, angalau katika fasihi ya kisasa, kwa kawaida iko katika nathari.

Hata hivyo, mambo mengine mengi yako katika nathari. Kwa hivyo, tunawezaje kutofautisha simulizi na sala? Hilo ni jambo la moja kwa moja. Maombi ni tamko, ukitaka, kusema na Mungu kitu cha aina hiyo.

Ufafanuzi, unaelezea jambo fulani. Mazungumzo ni ya kurudi na kurudi kati ya watu wawili, ingawa, bila shaka, mazungumzo yanaweza kuwa sehemu ya simulizi. Mazungumzo, mtu mmoja akizungumza, n.k.

Kwa hivyo, mambo haya yote, sala, ufafanuzi, mazungumzo, na mazungumzo, yanaweza kujumuishwa katika simulizi ikiwa, na mara kwa mara, yanaweza hata kujumuisha simulizi ndani yake. Hilo lingekuwa mazungumzo marefu, lakini labda mazungumzo mafupi bado yanaweza kuwa na simulizi ya aina fulani ndani yake. Unaweza kusema, kwa mfano, kwamba hotuba ya Stefano kwa Sanhedrini ni hotuba ukipenda, lakini pia ni simulizi, au ina simulizi ndani yake, ukipenda, au iliyochanganywa na maoni kuhusu jinsi Waisraeli walivyotenda kuhusu Yusufu au Musa, au kitu kama hicho.

Kwa hivyo, Injili na Matendo ya Mitume, kwa kweli, ni masimulizi, na bado yanajumuisha aina hizi zingine pia. Sawa, vipengele vya masimulizi, kwa sababu baada ya yote, unapotoa ufafanuzi wa aina fulani ya hadithi, unahitaji kutoa vipengele vinavyoielezea, na kipengele kimoja muhimu cha hadithi ni waigizaji au wahusika, watu wanaoonekana katika hadithi, ama wanaosababisha matukio au walioathiriwa na matukio. Ni kipengele kimoja utakachokiona katika hadithi.

Kisha kuna matukio au kitendo chenyewe, matukio yaliyoelezwa na simulizi, hivyo waigizaji, matukio, matukio, ambapo matukio hutokea, wakati, nchi, eneo, mji, ndani, nje, aina hiyo ya kitu. Kipengele muhimu cha simulizi kwa kawaida ni hadithi, hasa ya simulizi ambayo, tuseme nini, imeandaliwa kwa uangalifu. Mtu anayetoa hadithi huenda asiwe na hadithi nyingi kwa ajili yake isipokuwa tukio fulani la kuchekesha limetokea au kitu kama hicho.

Hadithi ni muunganiko au maendeleo ya matukio katika simulizi. Simulizi changamano itakuwa na hadithi zaidi ya moja, kwa hivyo riwaya kwa kawaida itakuwa na hadithi nyingi tofauti zinazolingiliana kwa njia mbalimbali. Hadithi yenyewe mara nyingi ni mgongano wa aina fulani, na kwa hivyo wakati mwingine inaweza kugawanywa katika sehemu ambapo mvutano unaongezeka, kilele kinafikiwa, kisha mgogoro unatatuliwa kwa namna fulani, na mvutano unatolewa, na naweza kusema kitu kuhusu matokeo au kitu fulani. Kwa hivyo sifa hizo, angalau, zingekuwa vipengele vya simulizi, waigizaji, matukio, matukio, hadithi, hadithi au hadithi.

Tuna aina gani ya masimulizi katika Injili? Kazi muhimu sana kuhusu vipengele vya fasihi vya Agano Jipya ni kitabu cha Leland Ryken kinachoitwa *Words of Life, a Literary Introduction to the New Testament*. Baadaye Ryken aliipanua hiyo ili kufunika Biblia nzima, na kichwa cha toleo lililopanuliwa ni *Words of Delight*. Naam, anapendekeza aina zifuatazo za masimulizi zitokee katika Injili, na anazipa majina ya jumla ya kutosha ili uweze kupata aina hizi za masimulizi kwingineko katika kazi zingine.

Kwa hivyo, simulizi ya kutamka, hadithi ya kuzaliwa kwa kutamka, kwa mfano, hadithi ya kutamka au kuzaliwa kwa Yesu, ni muhimu sana katika Injili. Tangazo kwamba Yohana angezaliwa lilitolewa kwa Elizabeti, na tangazo kwamba Yesu angezaliwa

lilitolewa kwa Mariamu. Hizo zingekuwa za kawaida kwa sababu zinahusisha unabii wa aina fulani. Zinahusisha mambo ya ajabu.

Na kisha hadithi za kuzaliwa kwa Yesu, bila shaka, hazihitaji kuhusisha mambo ya ajabu, lakini tuna, tuseme nini, yasiyo ya kawaida kwamba Yohana alizaliwa na mama yake akiwa na umri kama yeye, na kisha tuna kuzaliwa na bikira kwa ajili ya Yesu, kwa hivyo hizo ni za kawaida kabisa. Lakini bado utapata, katika hadithi nyingi za kale, na hata katika hadithi za kisasa, mtu akisimulia jambo kuhusu kuzaliwa kwa tabia yake. Katika hadithi za kuzaliwa kwa Yesu zinazotamkwa katika Injili, msisitizo juu ya upekee wa Yesu, uhalali wa kihistoria wa mambo mbalimbali, matukio ya ajabu, utimilifu wa unabii, na labda msisimko, wa aina moja au nyingine, unakumbuka msisimko unaotokea wakati Zekaria anapotoka hekaluni na hawezi kusema tena kwa sababu malaika amempiga bubu kwa kutoamini kile ambacho malaika alikuwa amemwambia.

Hadithi za matamshi au za kuzaliwa kwa Yesu. Mfano wa pili ungekuwa hadithi za wito au wito. Hizi zinaweza kuwa sifa nzuri katika Injili.

Ni masimulizi ya Yesu akiwaita watu. Kwa hivyo, tunaweza kumfikiria Yesu akija kando ya ufuo wa bahari na kuwaita wanafunzi ambao wamekuwa wakifanya kazi kwenye mashua, n.k. Ni wazi kwamba mambo ya aina hiyo hayahitaji kuzuiliwa kwenye Injili, ambapo unazungumzia mwalimu fulani au kiongozi fulani akipata wafuasi au kitu fulani na huenda unawaita kwa njia fulani au nyingine.

Lakini vipengele vya simu za Injili na simu, ungetafuta mambo kama vile nani ameitwa, hali zikoje, aina ya simu anayoitiwa, na aina ya jibu analotoa. Kwa hivyo, kwa maana fulani, unaweza kusema una simu wakati Yesu anapozungumza na jamaa huyu na kusema, nifuate, lakini mtu huyo anasema, niache nirudi nikawaage familia yangu au kitu kama hicho, au nimzike baba yangu, ambayo labda inamaanisha subiri hadi afe. Hiyo ni mifano ya jibu hasi.

Mtu hamfuati Yesu, au angalau hamfuati katika hatua hiyo. Aina ya tatu itakuwa hadithi za utambuzi. Masimulizi ya watu wanaogundua Yesu ni nani.

Na hizi, tena, hazihitaji kuwekewa mipaka kwenye Injili. Kwa hivyo, katika hadithi za Robin Hood kwa mfano, kuna hadithi ya utambuzi ambapo Robin na watu wake wanagundua kwamba shujaa huyu mweusi wa ajabu anageuka kuwa Richard mwenye Moyo wa Simba. Kwa hivyo, ni hadithi ya utambuzi.

Lakini ni wazi, jambo kubwa zaidi katika Injili kwa sababu ni Masihi, si Mfalme wa Uingereza tu. Kwa hivyo, kuna masimulizi ya watu wakigundua Yesu ni nani. Aina ya maswali ambayo tungefikiria kuuliza kuhusu aina kama hiyo yangekuwa: ni hali gani zilizosababisha kutambuliwa? Kwa hivyo, mwanamke, mwanamume huyu aliniambia yote niliyowahi kufanya.

Je, anaweza kuwa Masihi? Ingekuwa mfano wa aina hiyo. Mtu huyo aligundua nini kumhusu Yesu? Unakumbuka Nathanieli na Yesu wakimwambia kwamba nilikuona ulipokuwa chini ya mtini. Anatambua kwamba kile ambacho Filipo alikuwa amemwambia wakati huo ni kweli.

Hadithi za utambuzi. Kundi la nne lingekuwa hadithi za mashahidi . Yesu au mhusika mwingine anashuhudia kuhusu Yesu ni nani au kile alichofanya na ushahidi wa hili ni upi.

Kwa hivyo, maelezo kuhusu mwanamke Msamaria kisimani yangeainishwa kama hadithi ya shahidi kuhusiana na kuwaambia wanakijiji Yesu ni nani au kitu kama hicho. Au mtu aliyeponywa akitoka na kuwaambia Yesu ni nani. Yesu anatuma nje hatuelewi hadithi hiyo, lakini Yesu anatuma mtu aliyeponywa mwenye pepo katika kusanyiko la hadithi ya pepo ili aende kuwaambia watu huko Dekapoli Yesu ni nani, kile ambacho Mungu amemtendea, n.k.

Hadithi za Mashahidi. Hadithi za kukutana—hadithi zinazowakilisha jinsi Yesu anavyowatafuta wengine.

Wanaanza na mpango wake au labda mpango wao, wanaendelea na Yesu akitoa madai fulani juu ya maisha yao, na kuishia na majibu yao, ama kukubali au kukataliwa. Watu wanaomjia Yesu wanafikiri labda kuhusu Nikodemo akikutana na Yesu katika Yohana 3, au mwanamke kisimani akikutana na Yesu katika Yohana 4, au tayari tumemtaja Nathanaeli katika Yohana 1, n.k. Kwa hivyo, Yohana ana idadi ya haya kwa watu binafsi, labda si ya kawaida sana katika injili za muhtasari, lakini bado , unajua, Petro na wengine wakimfuata Yesu na polepole wakikua katika uelewa wao wa yeye ni nani, n.k., wangeangukia katika kundi hilo.

Hadithi za migogoro au utata. Hizi ni baadhi ya hadithi za kawaida katika injili. Yesu ndiye mhusika mkuu dhidi ya mtu au kundi pinzani linaloonekana kama mpinzani, na unafikiria kuhusu aina ya hali uliyoipata hapo.

Labda wanamshambulia Yesu, na unaona jinsi anavyojitetea na jinsi anavyogeuza kitu hicho kuwa kosa, jinsi Yesu anavyopata faida, na ni masomo gani tunaweza kujifunza, n.k. Kuna baadhi ya ya kushangaza sana kuhusu mtego kamili ambao Mafarisayo wanao na Waherode ili kumshawishi Yesu kuhusu suala la kodi na jinsi anavyogeuza hilo kwao ukitaka. Kundi

la saba ni hadithi za matamshi. Ukosoaji wa taarifa. Hizi sasa zinaitwa hadithi za kusema na zilikuwa zikiitwa apothems.

Lakini aina fulani ya tukio inahusishwa na msembo wa kuvutia sana wa Yesu. Kwa hivyo, lile nililotaja hivi punde linaishia na, vema, mrudishieni Kaisari yaliyo ya Kaisari

na mrudishieni Mungu yaliyo ya Mungu, lingekuwa mfano wa hadithi ya mgogoro inayoishia na tamko, ukitaka. Hadithi za miujiza.

Tutajadili haya kwa undani chini ya aina ya hadithi za miujiza katika mojawapo ya vifungu vyetu vya ufafanuzi. Leland Ryken anapendekeza muundo wa kawaida kama huu kwa kuwa, kwanza kabisa, hitaji limeanzishwa. Na kwa hivyo, msimulizi kwa kawaida atasema kitu kuhusu, jamaa huyu alikuwa kiwete kwa miaka mingi hii au tangu kuzaliwa au kitu kama hicho, au mtu huyu alikuwa amepagawa na pepo kwa miaka mingi au kitu kama hicho.

Msaada wa Yesu hutafutwa na sio kila wakati unaombwa. Wakati mwingine, yeye hujitolea mtu kwenye bwawa la Bethesda. Kwa kweli, ukitaka, hujitolea kwa njia fulani huko.

Na mwenye pepo anakuja mbio kwa Yesu, na hatujui kama mwenye pepo, baada ya kusikia kutoka kwa pepo ni nani, anakuja mbio kuomba msaada au pepo wanakuja kushambulia na hatujui hasa ni nani. Mambo mengi ambayo hatujui hapo. Tutazungumzia hilo zaidi katika tukio hilo lote.

Mtu mwenye uhitaji au msaidizi labda anaonyesha imani au utii kwa njia fulani. Kwa hivyo, wale wanne waliombeba yule mtu kilema huvunja paa na kuibomoa. Ni wazi, ninaonyesha aina fulani ya imani ya kupitia mambo yote hayo.

Kisha Yesu hufanya muujiza, na kisha wahusika huitikia muujiza au huitikia Yesu au kitu kama hicho. Kwa kawaida hayo ndiyo mahitaji. Yesu humsaidia mtu kuonyesha imani au kitu kama hicho.

Yesu hufanya muujiza, na wahusika huitikia muujiza huo, n.k. Huwezi kuona yote hayo kila wakati, lakini hiyo ni sifa ya aina ya hadithi pia kwamba kwa kawaida kuna orodha ya sifa, na tukio fulani linahitaji kukidhi, tuseme, zile muhimu. Nyingi kati ya hizo ni kitu cha kuzingatia katika aina hiyo ya hadithi.

Kwa hivyo, kategoria ya tisa ni hadithi za shauku—simulizi za matukio yanayozunguka kesi, kifo, na ufufuo wa Yesu. Na tena, katika fasihi ya nje, unaweza kupata hadithi za shauku ya aina fulani.

Fikiria filamu hiyo. Nadhani nimekuja na jina sasa: Braveheart. Inaishia na hadithi ya kulisimua, ukipenda, kifo cha William Wallace, n.k. Kwa hivyo, ni wazi, umuhimu wa kifo cha Yesu unaweka wengine wote kivulini na, kwa kweli, huchukua sehemu kubwa zaidi ya Injili kuliko ingekuwa sifa kwa ujumla ya tukio la kifo, ikichukua sehemu ambayo inachukua katika wasifu wa mtu mwingine.

Kwa hivyo, hadithi za shauku zinaweza kutazamwa kama sehemu nzima kwa kila injili, au unaweza kuzigawanya katika hadithi tofauti zinazounda injili pia. Na kisha Ryken

anataja hadithi mseto hapa kama moja ya kumi. Na tayari tumeonyesha tunapopitia kwamba kundi la mambo haya, kwa kweli, ni mchanganyiko wa mambo mawili au hata matatu kati ya mengine.

Kwa hivyo, masimulizi yanayochanganya vipengele vya hadithi zingine za miujiza, ambazo hutoa utambuzi, hadithi za matamshi, ambazo ni matukio, n.k., yangeangukia katika aina hiyo ya kategoria. Naam, hiyo ni ziara ya haraka sana ya aina ya masimulizi na kidogo kuhusu jinsi ya kujipanga kwa ajili ya ufafanuzi.

Sasa tutafanya ufafanuzi wa simulizi, kufanya ufafanuzi wa simulizi, na hiyo ndiyo tukio la ziara ya mamajusi katika Mathayo 2. Sura nzima, kwa kweli, mstari wa 1 hadi 23. Katika hali ya darasani, ningewapa kazi ya kutafsiri haya yote, na kwa hivyo tungezunguka darasani na kuwaelekeza watu mbalimbali na kusema, tutafsiri mstari wa 1 kwa ajili yetu. Na kisha tunaweza kuwa na maoni kutoka kwangu au watu wengine darasani kuhusu kama kitu hiki au kile kinapaswa kutafsiriwa tofauti kidogo na labda maoni fulani kuhusu sarufi hapa na pale, na aina hiyo ya kitu.

Sitafanya yote hayo hapa, lakini tafsiri hii ya ziara ya wenye hekima ni yangu mwenyewe, na hapa nitasema mara kwa mara kuhusu jambo hili au lile. Kwa hivyo, maandishi tunayotumia hapa ni Agano Jipya la Kigiriki na Muungano wa Vyama vya Biblia, huku yangu ikiwa na kamusi nyuma yake, na nadhani hii labda ni toleo la nne. Yamebadilika hapa na pale kwa miaka mingi.

Na ina vichwa vidogo vya habari vilivyojengwa ili visigeuke upande wowote iwezekanavyo, kwa hivyo hawana Mbaptisti au Mkatoliki au kitu kama hicho cha ladha kwao. Kimsingi vinaelezea kinachokuja. Kwa hivyo, sehemu ya kwanza hapa inaanza na kichwa cha habari, ziara ya mamajusi, na tafsiri yangu inaonekana hivi.

Sasa, Yesu alipozaliwa Bethlehemu ya Yudea, siku za mfalme Herode, tazama, Mamajusi kutoka mashariki walikuja Yerusalemu. Mambo kadhaa yanaweza kuibuka kutokana na swali hilo. Mojawapo lingekuwa Mamajusi ni nani? Na tutarudi na kusema kidogo kuhusu hilo.

Katika kamusi niliyonayo ya Bauer, Arndt, na Gingrich, nadhani ni Bauer, Arndt, na Gingrich, Donger anayo chini ya Magos. Ufafanuzi wa kwanza unaotoa ni Magos, lakini kisha mabano, mtu mwenye hekima wa Babeli au Kiajemi, na kuhani, mtaalamu wa unajimu, tafsiri ya ndoto, n.k. Kwa hivyo hiyo ndiyo aina ya haraka unayotoa hapo. Labda ungependa neno lisilo la kawaida kama hilo na ungependa kulichunguza zaidi kidogo.

Hilo ndilo neno ambalo nadhani limetafsiriwa kwa King James, watu wenye hekima, ambalo kwa kweli ni tafsiri nzuri, lakini hakuna tafsiri hata moja inayokuambia kila kitu ambacho ungependa kujua. Nilikuwa na maneno machache hapa chini kutoka kwa Kigiriki ambayo yalitaka tu kuangalia juu, nk., lakini hayakuhitaji sana, na kwa

hivyo sijui kama tungehitaji kuyazungumzia. Mamajusi wanatoka mashariki na walitafuta neno Anatole.

Ni neno tunalopata Anatolia kutoka Ugiriki, ambalo ni eneo la mashariki la Anatolia. Lakini kwa kweli linatokana na neno linalomaanisha kuchomoza, kwa hivyo ni upande ambao jua huchomoza. Kwa hivyo, kwa ujumla, mashariki unayoitazama.

Kwa hivyo, haituambii chochote haswa kuhusu mahali walipotoka. Naam, naweza kutaja Magi, ambayo ni wingi wa Kilatini wa kitu hicho. Ni Magus na Sisi na kisha Magi, Gi katika Kilatini.

Bila shaka, Kigiriki ni Magus na Magoi, lakini tunapata neno mchawi kutoka humo, na linatumika katika umoja katika Agano Jipya. Baadhi ya Simon Magus ni mmoja wa watu wa aina hiyo. Naam, mstari wa 2. Kwa hiyo, walikuja kutoka mashariki hadi Yerusalemu, wakisema, Yuko wapi yeye aliyezaliwa mfalme wa Wayahudi? Kwa maana tuliona nyota yake mashariki, nasi tumekuja kumsujudia au kumsujudia.

Tuna mambo kadhaa ya kuvutia katika kifungu hicho. Katika mashariki, inaweza kumaanisha kupanda, kutokuwa na mashine za wakati na kutokuwepo. Hilo halina uhakika kidogo.

Tulipokuwa mashariki, tuliiona, lakini hatukusema chochote kuhusu mwelekeo wake. Au tuliiona wakati wa kuinuka kwake, jambo ambalo linaiweka mashariki kwa sababu nyota, kwa sababu jinsi dunia inavyozunguka, nyota zinaonekana kuinuka mashariki, huenda juu, na kutua magharibi, na hata zile zinazoonekana kwenye ncha huanza upande wa mashariki na kuzunguka na kwenda magharibi kisha kushuka na kurudi juu tena, n.k. Kwa hivyo, hatuna uhakika kama hii inatuambia haswa nyota ilikuwa wapi au kama ni kutuambia tu mahali walipoiona.

Nao wanamsujudia au kumwabudu, jambo ambalo halieleweki hapa na hawajui vya kutosha kuhusu historia yao wenyewe. Hatujui kama walihisi wanahitaji kumwabudu au kama walihitaji tu kusujudu, ingawa unapata dokezo kidogo, nadhani, kuhusu ukweli kwamba hawa jamaa wanatoka mbali.

Na kwa nini mtu aje kutoka mbali sana kumsujudia mtu ambaye, kama yeye ni mfalme wa Wayahudi tu, wao si Wayahudi? Kwa hivyo labda kuna dokezo hapo kwamba kuna jambo lingine linaloendelea hapo. Naam, mstari wa 3, Mfalme Herode aliposikia haya, alifadhaika, na Yerusalemu yote pamoja naye.

Hilo lina historia nyingi, ambayo tutalazimika kuifafanua kidogo. Lakini inatuambia kwamba huyu ni Mfalme Herode na pengine inaonyesha kwamba huenda kukawa na Maherode wengine wakati mwandishi anaandika. Kuna kutokubaliana kuhusu wakati Mathayo iliandikwa, na tutashughulikia hayo katika sehemu yetu inayofuata ya kozi.

Lakini wakati huu, kulikuwa na mmoja tu aliyekuwa mfalme. Ukifika kwa Josephus, mwishoni mwa kazi ya Josephus, unampata Mfalme Herode wa pili na wa tatu. Mstari wa 4, Naye, yaani Herode, akawakusanya pamoja makuhani wakuu wote na waandishi wa watu, akawauliza kuhusu mahali ambapo Kristo angezaliwa.

Na Kristo ni tafsiri ya Kigiriki ya neno la Kiebrania Mashiach, ambalo bado tunatumia maneno hayo mawili kando, Masihi na Kristo, lakini yanamaanisha kitu kimoja, na ni vyeo vya aina fulani. Unaweza kuona hilo tayari katika kifungu hiki. Nao, makuhani wakuu na waandishi, wakamwambia, Herode, katika Bethlehemu ya Yudea, kwa maana ndivyo ilivyoandikwa, kwa njia ya nabii, nami nitaruka hadi 6, Nawe, Bethlehemu nchi ya Yuda, hu mdogo kamwe, hu mdogo kamwe kamwe miongoni mwa watawala wa Yuda; kwa maana kwako atatoka mtawala atakayewachunga watu wangu Israeli.

Kwa hivyo, kuna nukuu hiyo. Ni nukuu huru kiasi. Kwa mfano, si ya kuvutia kwa sababu Kiebrania kinasema, ingawa wewe ni mdogo, au kitu kama hicho.

Na kwa hivyo, nadhani tunapata kile ambacho wasomi wa kirabi wangekiita midrash, usomaji wa tafsiri wa kifungu hicho. Namaanisha, ingawa Mika anasema kwamba Bethlehemu ndiyo ndogo zaidi ukipenda, mtafsiri msomaji anasema, vema, ikiwa Masihi atatoka huko, si mdogo tena. Kwa hivyo, tuna kitu kama hicho kinachoendelea.

Kwa hivyo hiyo ndiyo nukuu. Hiyo inatoka katika Mika 5 pia, na baadhi ya wachambuzi wanapendekeza kwamba imekuwa na ushawishi fulani kutoka kwa kifungu kingine pia. Sina uhakika kama nahisi lazima iende hivyo, lakini iache hapo.

Mstari wa 7: Kisha Herode akawaita Mamajusi kwa siri na akawauliza wakati halisi wa kuonekana kwa nyota. Neno halisi si neno tofauti katika maandishi, bali ni kitenzi hapo, akribo , ili kuhakikisha, na linatokana na akribos , ambalo linamaanisha kitu maalum sana. Kwa kweli, kuhakikisha pia.

Hakikisha na uhakikishe. Kwa hivyo inatoa hisia kwamba alitaka kujua kama ungeweza kunipa tarehe ambayo nyota hii ilionekana kwa mara ya kwanza au kitu kama hicho. Naam, anawaita kwa siri, kumaanisha kwamba hawaiti huku makuhani wakuu wote na waandishi wakiwa wamesimama karibu.

Huo ni utaratibu wa kawaida miongoni mwa wafalme, kwa kweli. Ukirudi nyuma na kutazama matukio yaliyotokea kabla tu ya kifo cha Daudi, wakati inaonekana kama Adonia atakimbia na ufalme, Bathsheba anakuja na kumpa Daudi ujumbe kuhusu kinachoendelea, na kisha inaonekana, anaondoka, na Nathani anaingia, naye anatoa ujumbe. Na kisha Daudi anamwita Bathsheba tena, n.k.

Hilo ni jambo la kawaida, na unapoangalia tukio la uasi wa Absalom, Absalom na washauri wake wanamwita Ahithofeli, na kusema, unafikiri tunapaswa kufanya nini? Na inaonekana, anaenda, na Hushai anaitwa. Wanamuuliza anachofikiria, na wanamwambia kile ambacho jamaa mwingine alipendekeza. Je, hiyo ni sawa? Ungependekeza nini? Kwa hivyo unapata utaratibu huo wa kawaida wa kifalme wa kupata taarifa zote na labda washauri wako. Naam, hapa, kwa siri, labda hata washauri hawapo.

Herode na Mamajusi. Na hayo yote yanahusu nini? Naam, tunaona hilo katika mstari wa 8. Herode anawatuma, Mamajusi, Bethlehemu. Akasema, Nendeni mkaulize kwa makini habari za mtoto huyo.

Mara tu mtakapompata, niambieni ili nami nije nimsujudie. Kwa hivyo, mtu akimjua Herode na kuona mwendelezo hapa, hiyo ni kauli ya uwongo, lakini atamuua mtoto huyo akiweza. Hilo lina historia fulani kuhusu Herode, lakini hata akiwajua wafalme kwa ujumla, wengi wao hawana shauku kuhusu mrithi kuzaliwa ambaye si mtoto wao.

Naam, huo ni mstari wa 8. Mstari wa 9. Kwa hivyo, wao, na kuna mfano mzuri wa kibainishi dhahiri kinachotumika kama kiwakilishi cha kibinafsi. Kwa hivyo, waliposikia mfalme wakaenda zao, na tazama, nyota waliyoiona mashariki, au waliyoiona mashariki, bado walipata utata huo, wakawatoa nje, au wakaenda mbele yao, hadi ilipofika na kusimama juu ya mahali alipokuwa mtoto. Hiki ni kifungu muhimu sana katika kuelewa kinachoweza kuwa kinaendelea hapa kuhusiana na nyota ya Bethlehemu.

Tutarudi na kufikiria hilo. Lakini usomaji wa kawaida hapa ni kwamba kutoka Yerusalemu hadi Bethlehemu, wanaongozwa na nyota hiyo, na kwa kuwa hawahitaji nyota hiyo ili kuwapeleka Bethlehemu, labda inawaongoza hadi mahali huko Bethlehemu, nyumba au chochote kile—mstari wa 10.

Sasa, walipoiona nyota, walifurahi sana. Ni vigumu kujua jinsi ya kutafsiri hilo zaidi ya hayo. Lakini walifurahi sana kwa furaha kubwa.

Kitu kama hicho ni muundo imara sana. Hili kwangu linasikika kama si la kufurahisha tu bali pia ni sawa kusema kwamba labda wameshangazwa. Hakika nimefurahi hata hivyo.

Mstari wa 11. Walipoingia nyumbani, walimwona mtoto pamoja na mama yake Mariamu, wakaanguka chini, wakamsujudia, kisha wakafungua masanduku yao ya hazina, wakampa zawadi.

Dhahabu, ubani, na manemane. Neno ninalotafsiri, sanduku la hazina hapo, ni la kawaida kabisa. Sanduku la hazina, chumba cha kuhifadhia vitu, kile kilichohifadhiwa, hazina, n.k.

Kwa hivyo, walifungua hazina yao. Chochote walichobeba vitu hivyo, walikifungua. Ni wazi hawakufungua vyumba vyovyote vya kuhifadhia vitu kwa sababu hawabebi vyumba vya kuhifadhia vitu.

Lakini kitu kingine. Na kisha ni muhimu kutafuta ubani na manemane ni nini kwa sababu hizo si maneno ya kawaida tena. Tunachotafsiri ubani hapa ni libanose, na Bauer na Gingrich wanatuambia ni gundi nyeupe yenye utomvu.

Kwa kweli ni kitu chenye harufu nzuri. Kwa hivyo, ni kitu chenye thamani kidogo. Jina, kama tulivyo nalo kwa Kiingereza, uvumba wa Kifaransa, labda likionyesha kwamba Wakruseda, Wafranki, waliurudisha kutoka Vita vya Msalaba au kitu kama hicho.

Hata gundi nyeupe yenye utomvu ni nyembamba kidogo kwani ni uvumba wa aina fulani. Ni uvumba wenye harufu nzuri sana, lakini sio vipande vidogo vya mkaa au kitu ambacho kwa kawaida tunakiona ndani yake leo. Manemane pia ni gundi yenye utomvu, kwa hivyo vyote viwili vinatokana na aina fulani ya mmea, utomvu wa aina fulani ya mmea.

Na Bauer na Gingrich huongeza, wakati mwingine hutumika katika kuhifadhi maiti. Labda kidokezo hapo pia. Naam, mstari wa 12.

Kwa kuwa walionywa katika ndoto wasirudi kwa Herode, waliondoka kwa njia nyingine kwenda nchi yao. Kwa hivyo hapa tunapata taarifa fupi badala ya kutopata simulizi la ndoto hii au kitu kingine chochote. Lakini inaonekana, Mungu aliingilia kati kuwaambia wasirudi kwa Herode.

Kwa hivyo, matokeo yake yatakuwa kwamba Herode hatajua nyumba ya kwenda. Na mamajusi hawatateswa ili kujua. Yusufu, Mariamu, na Yesu watakuwa na muda zaidi wa kuondoka.

Agano Jipya la Kigiriki la UBS hapa linatoa kichwa kingine katika hatua hii, kukimbilia Misri, kwa mistari mitatu inayofuata. Mstari wa 13. Sasa, walipokwisha kuondoka, tazama, malaika wa Bwana au malaika wa Bwana alimtokea Yusufu katika ndoto, akisema, Ondoka, umchukue mtoto na mama yake, ukimbilie Misri, ukae huko, au kaa huko, hata nitakapokuambia.

Kwa maana Herode anataka kumtafuta mtoto ili amuue. Mstari wa 14. Kwa hiyo, akaondoka, akamchukua mtoto na mama yake usiku, akaenda zake Misri.

Kwa wale ambao wanajua Kigiriki, usiku ni wakati huu wa aina ya genitive. Sawa, kwa hivyo noctos usiku, wakati wa usiku. Mstari wa 15.

Akaka huko hata alipokufa Herode, ili yale yaliyonenwa na Bwana kwa njia ya nabii yatimizwe kutoka Misri. Nimemwita mwanangu. Tuko hapa kuhakikisha kwamba yanakaa hadi alipokufa Herode.

Hapa, tunapata mfano wa euphemism inayotumika katika Kigiriki. Neno hilo kwa kweli ni telute, mwisho, wa Herode. Hadi Herode alipofikia mwisho wake, tunaweza kusema, katika euphemism ya Kiingereza.

Kumbuka, euphemismu ni njia ya kusema kitu kinachosikika vizuri zaidi kuliko kitu halisi. Sawa. Tuna nukuu hapo kutoka Hosea 11:1. Labda niseme neno moja kuihusu sasa kwa sababu sidhani kama ninafanya hivyo katika maelezo yangu zaidi.

Ukiangalia kifungu hicho katika Hosea, kinahusu Mungu kuwatoa Israeli kutoka Misri, na unasema, kina uhusiano gani na Yesu? Naam, kuna mambo kadhaa yanayoendelea hapo. Kwanza, Mathayo alikuwa akichora ulinganifu kati ya Yesu na Israeli, na pengine akichukua wazo la Agano la Kale kwamba mtumishi wa Bwana, na sehemu nzima ya mtumishi wa Isaya 40-34, au chochote kile, ni kuhusu kumtumikia Bwana, na wakati mwingine ni wazi ni Israeli, na wakati mwingine ni wazi si Israeli. Na kwa hivyo, Masihi ndiye atakayefanya kile ambacho Israeli, kimsingi, ingepaswa kufanya kwa namna fulani, kuwa nuru kwa mataifa na kitu kama hicho.

Na hivyo ndivyo inaendelea. Lakini hili si wazo la Mathayo tu. Ni wazi, unaweza kusema ni wazo la Isaya au kitu kama hicho, lakini pia ni wazo la Yesu kwa sababu katika masimulizi ya majaribu, Yesu ananukuu mara tatu, akimjibu Shetani akiwa na masimulizi ya Israeli nyikani, Israeli nyikani mistari.

Kwa hivyo, Yesu aliona ulinganifu kati ya majaribu yake nyikani na majaribu ya Israeli nyikani. Israeli inajaribiwa nyikani na inashindwa. Yesu anajaribiwa nyikani na anafanikiwa.

Adamu na Hawa wanajaribiwa bustanini, si jangwani, na wanashindwa. Yesu anajaribiwa jangwani, si bustanini, lakini anafanikiwa. Kuna mwingiliano wa kuvutia wa mada mbalimbali hapo, ukipenda, ambao unachukuliwa kutoka Agano la Kale hadi Agano Jipya.

Kisha tunafikia sehemu nyingine ya mistari mitatu ambayo UBS inaiita mauaji ya watoto wachanga. Mstari wa 16, kisha Herode, alipoona kwamba alikuwa amedanganywa na Mamajusi, na Mamajusi hawakuwa wakimdanganya, lakini huo ndio mtazamo wake kuhusu jambo hilo na ni wazi anaona njama pale ambapo hazipo, lakini hiyo ni sifa nzuri sana ya Herode, alikasirika sana, na akatuma wanajeshi na kuwaua watoto wote huko Bethlehemu na wilaya yake yote kuanzia

umri wa miaka miwili na chini kulingana na wakati aliokuwa ameamua kutoka kwa Mamajusi. Mambo kadhaa ya kuvutia hapo yakawa hasira sana, mfano mzuri wa kile tunachokiita mrithi mkarimu, mrithi wa mwanzo wa kitendo.

Kwa hivyo badala ya kusema Herode alikasirika alipoona hili, alikasirika, ukitaka. Tunasikia kuhusu Bethlehemu na wilaya yake, jambo ambalo linatukumbusha jambo ambalo sikulijua mapema, na hivyo ndivyo maeneo yalivyogawanywa katika Israeli, na labda mgawanyiko wa kawaida wa kale ni vijiji na miji, n.k. vilikuwa na maeneo yanayowazunguka, walisimamia kwa njia moja au nyingine.

Kuna mjadala fulani kuhusu hilo katika kitabu kuhusu Akiolojia ya Israeli kilichoandikwa na wanaakiolojia kadhaa wa Israeli, lakini sikumbuki maelezo kwa sasa, na ni sehemu ya maktaba niliyoitoa nilipostaafu. Vyovyote vile, kulingana na wakati aliokuwa ameamua kutoka kwa Mamajusi, je, hiyo ina maana kwamba Mamajusi walimwambia kwamba nyota ilionekana miaka miwili iliyopita? Labda sivyo. Tukiangalia kidogo tabia ya Herode, tutaona kwamba yeye ni mmoja wa watu hawa ambao hawachukui hatari.

Kwa hivyo, ikiwa mwana anaonekana hatari kidogo, muondoe. Kwa hivyo, labda inamaanisha ilikuwa sehemu kubwa ya mwaka mmoja au kitu kama hicho, labda mwaka mzima, ili tu kuhakikisha kuwa amewaondoa watoto waliokuwa karibu na umri huo. Naam, mstari wa 17 ulitimia, ambao ulikuwa umesemwa kupitia nabii Yeria, ukisema, mstari wa 18, sauti inasikika Rama ikilia kwa maombolezo makubwa.

Raheli analia kwa ajili ya watoto wake, naye hatafarijika, kwa maana hawapo tena. Kwa hivyo hapa tuna nukuu nyingine ya utimilifu wa Mathayo, na sidhani kama anasema hapa kwamba tukio lililoelezwa katika Yeria 31 linahusu hili waziwazi, lakini kwamba tuna aina fulani ya hali inayofanana inayoendelea hapa. Mathayo anatumia kutimizwa kwa njia kadhaa tofauti, ambazo baadhi yake zingekuwa kwa ajili ya utimilifu halisi wa utabiri, na zingine labda za kubeba mada ya aina fulani na kuonyesha jinsi hilo linavyotekelezwa katika huduma ya Yesu pia.

Sehemu moja ya mwisho, kisha, katika mstari wa 19 hadi 23, ni kurudi kutoka Misri. Baada ya Herode kufa, tazama, malaika wa Bwana alimtokea Yusufu katika ndoto huko Misri, akisema, Ondoka, umchukue mtoto na mama yake, uende mpaka nchi ya Israeli; kwa maana wale waliotaka kumwua mtoto wamekufa. Wale waliotaka kumwua wanavutiwa kidogo.

Kwa wingi, inaonekana kama ni Herode tu, lakini labda, Herode na wasaidizi wake, ambao mtu hangetaka kuona mrithi ambaye angeweka nafasi zao hatarini ukitaka, labda ndio wazo hapo, lakini ni ufahamu mdogo tu ambao haujaendelezwa zaidi. Kwa hivyo, tuna mwonekano huu wa malaika, kisha, katika ndoto, kwa wale mamajusi, sidhani kama tumeambiwa haswa jinsi hiyo inavyofanya kazi, na kisha mara kadhaa

hapa kwa Yusufu, na kumwambia arudi katika nchi ya Israeli. Kwa hivyo, akaondoka akamchukua mtoto na mama yake na kuingia katika nchi ya Israeli.

Kwa hivyo, ujumbe, inaonekana, ni kurudi tu katika eneo hilo. Mstari wa 22, sasa, aliposikia kwamba Arkelao alitawala juu ya Uyahudi na kumweka Herode baba yake, aliogopa kwenda huko. Kwa hivyo, unapata hisia kwamba Yusufu alijua kitu kumhusu Arkelao, na haikuwa nzuri.

Na hilo linaendana na taarifa tulizo nazo kutoka kwa Josephus pia. Kwa kweli, Augustus hakumpa Archelaus ufalme kwa sababu ya malalamiko dhidi yake. Aliruhusiwa kuwa kabila mwenye kipindi cha majaribio, na alishindwa kipindi cha majaribio baadaye, lakini labda kilidumu kwa miaka kumi. Inaonekana Yusufu anatambua kwamba Archelaus ana baadhi ya sifa mbaya za baba yake, Herode, na kwa hivyo si salama kwenda huko.

Na akiisha kuonywa katika ndoto, anaondoka kwenda wilaya ya Galilaya. Kwa hivyo, anatambua kwamba Galilaya iko salama kiasi, na kwa kweli, Herode Antipa, mwana mwingine, ambaye inaonekana ni mpole zaidi, ingawa hatimaye atamuua Yohana Mbatizaji, unakumbuka, hata ukiangalia tukio hilo, kwamba hiyo haikuwa mpango wake hasa. Kwa hivyo, dhaifu na, inaonekana, Yusufu alihisi hiyo ilikuwa hatua salama zaidi, na hapo ndipo anapoenda.

Mstari wa 23 : Akaja akakaa katika mji uitwao Nazareti, ili litimie neno lililolenwa kupitia manabii, kwamba aitwe Mnazareti. Kwa hivyo, hilo ni neno la kuvutia; halitupi nukuu kamili, na nadhani yangu ni kwamba hili ni dokezo la vifungu vya matawi. Mojawapo ya maneno ya Kiebrania kwa tawi ni netzer .

Kwa hivyo, anaenda kwenye mji, mji wa netzer , na kisha anaweza kuitwa netzeri . Kwa hivyo, lakini inavutia kwamba mara mbili katika Isaya, Isaya 11, 1 na 53, 2, na katika Zekaria 6, 12, Masihi anaitwa tawi. Sio kila wakati netzer katika vifungu vyote vitatu, lakini angalau kimojawapo, kinaitwa.

Kwa hivyo, hiyo ni ziara fupi. Tutarudi na kujaribu kuangalia baadhi ya maswali kuhusu vipengele maalum vilivyomo. Lakini kwanza tuangalie baadhi ya vipengele vya simulizi vya kifungu hiki.

Kwa hivyo, masimulizi, sawa, kwa hivyo hiyo ina maana kwamba ina wahusika, matukio, matukio, na hadithi. Wahusika ni wa moja kwa moja. Yusufu, Mariamu, Yesu, lakini mtu pekee anayetenda kwa kujitegemea katika jinsi inavyosimuliwa ni Yusufu.

Sawa? Mariamu na Yesu wanafuatana tu na hilo. Kisha kuna Mamajusi, lakini Mamajusi wote wanaigiza kama kikundi tena. Huu ni msimuliaji wa kuchagua,

unakumbuka, sawa? Kwa hivyo, hatujui kama wanaitwa Balthazar na Melchor, nk., kama mila zinavyosema, lakini tunao tu, na hatujui ni wangapi, kwa jambo hilo.

Herode Mfalme anatenda, sawa? Na kisha kuna viongozi wa kidini wa Kiyahudi, na tena, kwa msimuliaji, wanatenda kama kikundi. Na kisha kuna Malaika wa Bwana, kwa hivyo kimsingi ndivyo tulivyo na wahusika hapa. Matukio, naweza kutoa mfululizo mzima wa matukio bila kusimulia hadithi nzima tena.

Kwanza, Mamajusi wanafika Yerusalemu, wakiuliza kuhusu mfalme mchanga ambaye wamemwona nyota yake. Katika tukio la pili, Herode anasumbuka, na wale walio karibu naye wanasumbuka. Tatu, Herode anapata taarifa kutoka kwa viongozi wa kidini.

Nne, Herode ana mahojiano ya faragha na Mamajusi, akijifanya anataka kumwabudu mtoto. Kisha, Mamajusi wanaona nyota, wanafurahi, na wanaongozwa hadi kwa mtoto. Kisha, Mamajusi wanamwabudu mtoto, wanatoa zawadi, na kisha, wakionywa katika ndoto, Mamajusi wanarudi katika nchi yao wenyewe badala ya kwa Herode.

Kwa hivyo, labda, labda kwenda moja kwa moja ng'ambo ya Yordani au hata kwenda upande mwingine wa mbali ili wasikaribie sana mahali alipo Herode. Pia alionywa katika ndoto, Yusufu anakimbilia Misri pamoja na Mariamu na Yesu. Herode anatambua haraka kwamba Mamajusi hawarudi.

Inaonekana hakutuma wapelelezi kumfuata au kitu kingine chochote, kwa sababu inaonekana alihisi amefanikiwa kuwadanganya. Anakasirika sana na kutuma askari kuwaua watoto. Baada ya kifo cha Herode, Yusufu anaagizwa kurudi Israeli pamoja na Mariamu na Yesu, wakae Galilaya.

Matukio, tunaweza kusema, unajua, kuna mashariki, lakini kwa kweli, hakuna kitu, hakuna kinachosimuliwa kinachoendelea huko, kwa hivyo Yerusalemu ni tukio la kwanza, Bethlehemu, tukio la pili, Misri, tukio la tatu, na kisha, kwa kweli, hakuna mengi yanayosemwa kuhusu kinachoendelea Misri, na kisha Galilaya inatajwa tena mwishoni, lakini haijasimuliwa kweli. Kwa hivyo ningesema kweli Yerusalemu na Bethlehemu ndizo matukio makuu, Misri imetajwa kidogo, na kisha Galilaya imetajwa katika hadithi zote. Mara nyingi ni vigumu kidogo kujua hadithi zote ni zipi.

Hiki ndicho ninachokipata. Tishio la kumuua Yesu limeepukwa. Mataifa wanamtafuta, wanampata, na wanamwabudu Yesu.

Na swali, je, mwandishi anaweka hilo kimakusudi tofauti na viongozi wa Kiyahudi? Namaanisha, baada ya kusikia hayo yote, basi, walikuwa wamesikia nini? Hakika, walikuwa wamesikia jambo fulani kuhusu mamajusi mjini. Hilo lazima liwe limetokea

ili kupata taarifa za kumfikia Herode na wao waingie. Labda hawajaambiwa mengi zaidi ya hayo, lakini bado, labda kuna tofauti fulani hapo.

Herode, ili kulinda kiti chake cha enzi, anajaribu kumuua Yesu. Hiyo ni njama iliyo wazi kabisa. Na kisha, Mungu hutumia matukio na matendo ya wapinzani kutimiza kusudi lake.

Kitendo kwa Herode kinawapeleka Mariamu, Yusufu, na Yesu Misri. Kifo kinawarudisha, n.k. Kwa hivyo, tunaona baadhi ya hayo yakiendelea pia.

Tunaangalia aina gani ya simulizi hapa tukifikiria kategoria za Leland Ryken? Naam, ni wazi ni hadithi ya kuzaliwa kwa Yesu, sawa? Hadithi ya kukutana kati ya mamajusi na Yesu? Ndiyo, Yesu hafanyi chochote, sawa, lakini inaonekana kuwa kitu kama hicho. Hakika ni hadithi ya mgogoro, lakini kimsingi ni mgogoro kati ya Herode na Mungu, sawa? Hakika unaweza kuona kutoka kwa malaika kwamba huyu ni Mungu anayefanya kazi, na sio werevu wa mamajusi au wa Yusufu au kitu kama hicho. Kuna baadhi ya vitu vinavyohitaji ufafanuzi katika kifungu ili kuona wazi kinachoendelea, na niliviweka kama karatasi ndogo ya kujifunzia kwa wanafunzi kujaribu kujaza walipokuwa wakifanya tafsiri yao na kadhalika, kisha wakavirudisha, na tukavijadili.

Lakini haya ndiyo maswali niliyojiuliza kwenye karatasi ya kujifunza. Mamajusi walikuwa akina nani? Mamajusi wangapi walimtembelea Yesu? Sawa, basi, kwa hivyo tunaingia kwenye majadiliano madogo. Neno mamajusi ni wingi wa magus, Kilatini, au magus, Kigiriki.

Inatumika sana katika fasihi ya Kigiriki-Kirumi kwa wachawi, sawa? Kwingineko katika Agano Jipya, inatumika kwa El ymus mchawi katika Matendo 13:6 na 8. Unamkumbuka jamaa huko Kupro aliyejaribu kumwongoza Sergio Paulo dhidi ya Paulo na Sila? Na kitenzi kinachofanana, maguo , kinatumika kwa Simoni katika Matendo 8-9. Kwa hivyo ingawa kwa kawaida anaitwa Simon Magus, kwa kweli hajaitwa hivyo katika Matendo, lakini maguo hapo ana uthibitisho wa kutosha kwa hilo, ni wazi.

Matumizi ya awali, kabla ya Kigiriki-Kirumi, sawa, yalirejelea wanaume wenye hekima au makuhani wa Kiajemi na Babeli mara nyingi wenye uwezo wa kutafsiri ndoto au nyota. Tutataja baadaye kidogo katika kozi yetu kwamba maandishi ya Kiebrania ya Mathayo yamegunduliwa kutoka kwa hati za enzi za kati, na kuna uthibitisho wa kuamini kwamba labda ni ya zamani na inaweza kuwa nakala isiyo sahihi ya injili ya asili ya Mathayo kwa Kiebrania. Nitasema kidogo kuhusu hilo tutakapofika hapo.

Kwa hivyo, sitasema zaidi kuihusu hapa. Ninaleta hapa kwa sababu inatafsiri mamajusi mara ya kwanza inapotokea. Ikiwa inatafsiriwa au la, sawa, neno linalotoa ni waonaji wa nyota.

Hilo ndilo neno linalotoa. Na kisha kile tunachoweza kuwaita wanajimu. Idadi ya mamajusi waliomtembelea Yesu haijatolewa katika Biblia.

Huenda ikawa ni tatu, nambari ya kitamaduni, lakini wengine wamependekeza kwamba labda inategemea tu zawadi tatu, sawa, dhahabu na ubani. Hatujui. Hatupo, sawa? Swali la pili kwenye karatasi hii ya maelezo: nyota ilikuwa nini? Ni matukio gani yamependekazwa? Ni data gani ya kifungu ambayo kila pendekezo lazima lijarihiwe ili kuona kama inafaa? Naam, tutajaribu kutambua nyota kidogo hapa.

Sehemu yangu inayofuata katika maelezo ni nyota Bethlehemu. Lakini mapendekezo mengi yametolewa kwa miaka mingi, ikiwa ni pamoja na nyota kimondo, angalau nyota kimondo imependekazwa, supernova, nyota inayoanguka na ghafla inakuwa angavu kama galaksi yake yote ukitaka, muunganiko wa sayari, wakati angani sayari mbili zinaonekana kuwa karibu sana, malaika, kitu kama nguzo ya moto iliyowaongoza Waisraeli jangwani, ingawa labda haikuumbwa hivyo, au tu uvumbuzi wa Mathayo au chanzo chake. Hilo limependekazwa hata na mwandishi wa kiinjalisti.

Naam, kulingana na Mathayo, inaonekana kwamba nyota hiyo inawatokea Mamajusi upande wa mashariki lakini inaonekana inatoweka kwa sababu vinginevyo, kwa nini wangukuja Yerusalemu kuuliza? Ikiwa inawaongoza kwa njia fulani, ifuate tu, na labda ingewachukua wote. Kwa hivyo, kuna uwezekano mkubwa kwamba nyota hiyo inawaambia jambo fulani, na hilo linawaambia waende Yerusalemu. Kisha inaonekana baada ya kumwacha Herode, na kwa namna fulani, inawaongoza mahali sahihi.

Kwa hivyo hiyo ndiyo taarifa tuliyo nayo hapo. Swali la tatu. Unadhani kwa nini Herode alikasirika? Tunajua nini kumhusu kutoka kwa vyanzo vingine vya kale vinavyoendana na picha hii? Unapataje hilo? Naam, mtu wa kawaida hana vyanzo hivi vyote vya kale, kwa hivyo kwa kawaida, unaangalia katika ufafanuzi au ensaiklopedia ya Biblia au kitu kama hicho ili kujua.

Huenda alikasirishwa na tishio ambalo mfalme mchanga angetoa kwa utawala wake mwenyewe na hasa kwa uzao wake. Ana umri wa kutosha kiasi kwamba mtoto aliyezaliwa tu hatatawala akiwa bado hai, kwa hivyo anajali zaidi uzao wake. Nakumbuka jinsi Adalia alivyoitikia alipogundua kwamba Yoashi bado yuko hai, kwamba Adalia alikuwa mama malkia ambaye alikuwa amewaua wazao wote wa mwanawe, na mmoja wao alikuwa ametekwa nyara, na kadhalika, na alipogundua kuhusu hilo, uhaini! Ingawa aliwaua watu hawa wote ili kupata kiti chake cha enzi, akiita birika nyeusi au kitu kama hicho.

Tunaona hilo linadhaniwa. Tunajua kutoka kwa Josephus katika Mambo ya Kale 1611 na 1717 kwamba Herode aliwaua wanawe watatu, na hapo ndipo alipofikiri walikuwa na haraka ya kumrithi. Kwa hivyo, mmoja wa wana hao alikuwa amepanda uvumi

kuhusu wana wengine wawili kwamba walikuwa na haraka ya kutawala na akawaua, na kisha ukamrudia miaka michache baadaye, naye akauawa.

Kwa hivyo, Herode, tunayemjua pia kutoka kwa Josephus, aliogopa kwamba kungekuwa na sherehe kubwa wakati wa kifo chake. Kwa hivyo, alijua hakuwa maarufu. Na akasema najua nitakachofanya ili kuwe na maombolezo wakati wa kifo changu.

Kwa hivyo, aliwakusanya viongozi kadhaa wa Kiyahudi kwenye uwanja wa michezo akiwa na amri kwamba atakapokufa, askari wawaue wote. Naam, watu waliokuwa chini ya Herode waligundua alipokufa kwamba wangelazimika kukabiliana na muziki ikiwa watu hawa wote wangeuawa. Herode alikuwa ameenda.

Ungekabiliana na Mungu, lakini wangelazimika kukabiliana na hali hiyo hapa duniani. Na kwa hivyo, waliwafukuza askari kimya kimya, na kulikuwa na sherehe kubwa wakati wa kifo cha Herode Mkuu. Sawa, Nyota ya Bethlehemu.

Nyota ya Bethlehemu ilikuwa nini? Jambo la kuvutia sana limetokea katika miaka 20 iliyopita, na hilo ni kutokana na maendeleo ya kompyuta za kielektroniki mwishoni mwa karne ya 20, ugunduzi ulifanywa ambao hutoa mgombea hodari sana wa Nyota ya Yerusalemu. Nina hotuba ya PowerPoint iliyosimuliwa kuhusu hili inayoitwa Nyota ya Bethlehemu: Ilikuwa Nini? kwenye tovuti yetu ya IBRI. Kwa hivyo, ukienda www.ibri.org na ukafanya hivyo, tuna injini ndogo ya Google juu, na ukifanya utafutaji wa Nyota ya Bethlehemu, itakuletea faida.

Pia kuna video inayoitwa The Star of Bethlehem, iliyotayarishwa na Stephen McEvity . Sijui yeye ni nani, lakini alikuwa sehemu ya tangazo, kwa hivyo nadhani anajulikana sana . Iliwasilishwa na Rick Larson, na unaweza kujua kuhusu hilo katika www.bethlehemstar.net Net. Ndiyo, ndivyo ilivyo.

Na hilo ni zuri kabisa. Halifanyi kazi kama mimi, lakini ni tukio lile lile wanaloliona hapo, na wanatumia programu ya kisasa sana, programu ya sayari ya kompyuta, ambayo hatimaye nilipata kukuruhusu uangalie matukio yanayozunguka jambo hili. Ni muunganiko wa karibu, kwa hivyo wacha nieleze hapa.

Mgombea huyu ni mfululizo wa miunganiko ya sayari inayotokea katika miaka ya 3 na 2 KK, ambayo ingewaambia Mamajusi kwamba mfalme amezaliwa kwa Wayahudi. Miunganiko hii ya kuvutia zaidi kati ya Jupiter na Zuhura katika kundi la nyota Leo mnamo Juni 17, 2 KK, ilikuwa karibu sana kiasi kwamba sayari hizo mbili zingeonekana kama nyota moja yenye mwangaza usio wa kawaida kwa macho. Unapoiendesha kwenye programu hii ya sayari, inaonekana kama nyota moja, na kisha unaweza kuvuta programu, na unaweza kutoka nje, na unaweza kuona hizo mbili, na ziko pale pale hivyo.

Zimekaribiana sana. Ukifanya hesabu, ni nadra sana. Muunganiko wa karibu kama huo ungeonekana kama nyota moja na ungetokea mara moja tu katika historia nzima ya ustaarabu wa mwanadamu.

Kwa hivyo, tukio nadra sana. Ni la kushangaza vya kutosha kuwaleta Mamajusi mamia ya maili kuona kile kilichokuwa kikiendelea. Pia iliacha rekodi ya kuvutia sana, ukipenda, katika kile tunachoweza kukiita astrofizikia ya mfumo wa jua.

Yaani, unaweza kuendesha hesabu kinyume. Ni ngumu na ndefu, nk., kwa hivyo unahitaji kompyuta, na ndiyo maana haya yote hatimaye yamefanywa na kompyuta. Kwa hivyo, rekodi ya kuvutia katika astrofizikia ya mfumo wa jua ingeonekana mara tu wanadamu watakapokuwa wameunda nguvu ya kutosha ya kompyuta kufanya hesabu zinazohitajika.

Lakini hakuna mtu ambaye angewahi kuangalia kama isingekuwa rekodi ya Mathayo kuihusu. Kwa hivyo, huko nyuma katika miaka ya 1960, mwenzake alifanya hesabu za kompyuta kwa ustadi. Hii ilikuwa kwa wanahistoria wa kale, wanahistoria wa ulimwengu wa kale, ambayo ilikupa nafasi ya jua, mwezi, na sayari kuu kuanzia 600 KK hadi 600 BK. Majuzuu mawili.

Kisha jamaa mmoja ambaye alikuwa mtaalamu wa nyota ambaye baadaye akawa mwandishi wa Sky and Telescope alipitia haya yote, akitafuta miunganiko ya karibu karibu na wakati wa kuzaliwa kwa Yesu alipopata kitu hiki. Tangu wakati huo, tuna kompyuta hizi zote, na unaweza kuziona kwenye skrini yako na kila kitu. Zilikuwa zikiangalia tu kwenye jedwali la taarifa za nafasi ili kufanya kitu kama hicho. Kwa hivyo, hakuna mtu ambaye angewahi kutafuta rekodi hii kama Mathayo asingetuachia akaunti yake.

Nadhani ni ushahidi thabiti wa uaminifu wa kihistoria wa injili ya Mathayo na inavutia kwamba ilikuja karibu wakati ambapo Robert Gundry alikuwa akisema hapana. Hii ni hadithi iliyobuniwa ambayo ilibuniwa kutokana na ziara ya wachungaji, n.k. Sawa, hiyo ndiyo Nyota ya Bethlehemu. Nina vichwa vingine vichache hapa kabla hatujasimamisha mjadala wetu hapa.

Kusudi la Mathayo kusimulia tukio hili? Unadhani kwa nini Mathayo alifanya hivyo? Naam, ni wazi, ni hadithi ya kuzaliwa kwa Yesu. Mwitikio wa Mamajusi wa Mataifa, ingawa wapagani kuhusu kuzaliwa kwa Yesu, hakika ni tofauti na ule wa Mfalme Herode. Pia inaonekana kulinganisha mwitikio wa uongozi wa Kiyahudi huko Yerusalemu, ingawa huenda walihisi ilikuwa hatari sana kufuatilia jambo kama hili, kutokana na wivu na kutokuwa na mantiki kwa Herode karibu na mwisho wa maisha yake, kwa hivyo kunaweza kuwa na hali fulani za kupunguza hali hiyo kwao.

Ingawa injili ya Mathayo ndiyo ya Kiyahudi zaidi kati ya injili zote nne, inajumuisha tukio hili na Agizo Kuu la kupeleka ujumbe wa Yesu kwa mataifa yote. Labda chini ya

uongozi wa Roho, Mathayo anaonyesha kwamba injili ilipokea mapokezi bora zaidi miongoni mwa Mataifa kuliko miongoni mwa Wayahudi, jambo ambalo lisingekuwa dhahiri wakati huo lakini sasa ni dhahiri sana kwa wakati huu. Swali la mwisho hapa, nadhani, ni jinsi gani ungehubiri au kufundisha somo la Biblia kuhusu kifungu hiki. Naam, kama vifungu vingi vya urefu huu, sura nzima, kuna msisitizo kadhaa ambao unaweza kufanywa hapa, kulingana na hadhira yako, kinachokuvutia kwa sasa, ukitaka.

Namaanisha, hakika kuna kipengele hicho katika mahubiri na mafundisho yetu yote. Vipengele hivi vyote maalum ninavyopendekeza hapa vipo katika kifungu hiki. Kwanza, licha ya ukweli kwamba watoa maoni kadhaa wametilia shaka au kupuuza ukweli wa kihistoria wa ziara ya Mamajusi au mwisho wa nyota, inaonekana kwamba Mungu ametoa uthibitisho wa kushangaza kupitia marekebisho ya kompyuta ya tukio hilo.

Na hilo, nadhani, linasisimua vya kutosha. Ninajua mmoja wa marafiki zangu, John Studenroth, ana nakala ya video hii, na amekuwa akiionyesha kwa watu wengi. Nadhani hiyo ni hatua nzuri, kusema ukweli. Pili, tukio hilo linamchora Mungu akiwafikia Mataifa ingawa, tuseme nini, wamenaswa katika ibada ya sanamu na dini ya uongo.

Inaonekana kwangu kwamba Mungu amejinyenyekeza hata kuzungumza nao kwa lugha wanayoielewa. Wakristo kadhaa ambao nimezungumza nao wana shida na hili kwa sababu ni unajimu! Naam, ni aina ya unajimu. Lakini Mungu anazungumza nao kwa lugha wanayoielewa.

Hazungumzi na kila mtu kwa Kiebrania. Ananyoosha mkono na kuandika Agano Jipya katika lugha hii ya kipagani, Kigiriki, na kutafsiriwa katika lugha ya kipagani, Kilatini, na hata lugha nyingi zaidi za kipagani kaskazini mwa Ulaya, n.k. Hili halihitaji kuonekana kama pendekezo la Mungu kwa unajimu kama vile Yesu kushirikiana na watoza ushuru na wenye dhambi si pendekezo kwa mtindo wao wa maisha.

Unaenda walipo ukitaka, na kusema, hatuna budi kwenda walipo. Kweli, kwa kweli, tunapaswa kwenda walipo. Yesu na Mungu hawakulazimika kwenda walipo, lakini walichagua kwenda kwa sababu ya rehema zao.

Pia tunaona hapa kwamba hii ni sifa ya kipekee ya Injili, mchanganyiko wa majibu kwa Yesu. Mada muhimu katika Injili zote. Yesu alikuja kwa uumbaji wake mwenyewe, alikuja kwa watu wake mwenyewe, na alikataliwa na wengi, hata wengi zaidi.

Lakini baadhi walimpokea, nao, nao, wakapokea uzima wa milele. Naam, huo ndio mjadala wetu wa utangulizi wa ufafanuzi na kuangalia ufafanuzi wa kile tunachoweza

kukiita kifungu cha masimulizi ya jumla. Kwa hivyo, tutaonana nyote kwa kipindi kijacho hapa katika Injili za Sinoptiki.

Sawa. Mwanangu, uliuliza maswali mengi sana kiasi kwamba sikuinua mkono wangu.